

Innst. 269 S

(2010–2011)

Innstilling til Stortinget fra helse- og omsorgskomiteen

Dokument 8:49 S (2010–2011)

Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Kjell Ingolf Ropstad, Laila Dåvøy og Hans Olav Syversen om tiltak for økt trygghet i byene

Til Stortinget

Sammendrag

Det fremmes i dokumentet følgende forslag:

«I

Stortinget ber regjeringen redusere skjenketiden ved utesteder fra kl. 03.00 til kl. 02.00.

II

Stortinget ber regjeringen gjennom regelendringer legge til rette for at antallet skjenkesteder reduseres i særskilte volds- og urobelastede sentrumsområder.

III

Stortinget ber regjeringen pålegge kommunene å utarbeide planer som innebærer differensierte stengtider for skjenkestedene, samt gjennom forskrift pålegge kommunene å praktisere unntak fra alkoholovens normalskjenketid strengt i områder med stor uro.

IV

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om regelendring som forhindrer at det gis salgs- og skjenkebevilling dersom slik bevilling klart frarådes fra politiet.

V

Stortinget ber regjeringen dra erfaringer fra det svenske STAD-prosjektet, og fremme forslag om innføring av utelivskontroller etter 'svensk mal' i alle norske storbyer.

VI

Stortinget ber regjeringen vurdere endringer i regelverket slik at politiet og skjenkekontrollører kan stenge utesteder med en gang, dersom de avdekker alvorlige lovbrudd som skjenking av mindreårige og overskjenking.

VII

Stortinget ber regjeringen legge til rette for at ungdommer under aldersgrensen, i regi av den kommunale skjenkekontrollen, kan teste om de får kjøpt alkohol, samt at bevis som fremkommer i slik kontroll, kan brukes som bevis i en eventuell etterfølgende sak om fratakelse av skjenkebevilling.

VIII

Stortinget ber regjeringen gjennomgå alkoholloven for å sikre en mer ensartet og restriktiv praktisering.

IX

Stortinget ber regjeringen fremme forslag som innebærer at når et skjenkested mister sin skjenkebevilling, gjøres det gjeldende for lokalet/den adressen der stedet drives i en periode på 6 måneder, og ikke bare for bevillingshaver.

X

Stortinget ber regjeringen tilrettelegge for at det etableres rusmiddelfrie treffsteder, kulturtilbud og konsertarenaer for ungdom over 16 år i byene.

XI

Stortinget ber regjeringen tilrettelegge for et mer tilstedeværende politi.

XII

Stortinget ber regjeringen justere politiets måleparametrer slik at disse oppfordrer til økt forebyggende og trygghetsskapende innsats.

XIII

Stortinget ber regjeringen innføre som en generell strategi i politiet at det skal være nulltoleranse og rask bøtelegging for mindre alvorlige lovbrudd.

XIV

Stortinget ber regjeringen legge til rette for redusert saksbehandlingstid i domstolene.

XV

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om endring i plan- og bygningsloven som forplikter kommunene til å ta kriminalitetsforebyggende hensyn i sin arealplanlegging.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jorodd Asphjell, Tore Hagebakken, Are Helseth, Tove Karoline Knutsen, Wenche Olsen og Heidi Ørnlo, fra Fremskrittspartiet, Jon Jæger Gåsvatn, Kari Kjønnaas Kjos og Per Arne Olsen, fra Høyre, lederen Bent Høie, Sonja Irene Sjøli og Erna Solberg, fra Sosialistisk Venstreparti, Geir-Ketil Hansen, fra Senterpartiet, Kjersti Toppe, og fra Kristelig Folkeparti, Laila Dāvøy, viser til representantforslag fra stortingsrepresentantene Kjell Ingolf Ropstad, Laila Dāvøy og Hans Olav Syversen om tiltak for økt trygghet i byene. Som helse- og omsorgsministeren i svarbrev av 28. januar 2011 til komiteen vil også komiteen understreke at det ikke hersker noen tvil om det felles mål om å skape et tryggere og mer rettferdig samfunn med økt livskvalitet for det enkelte menneske.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti, vil vise til den klare og vel dokumenterte sammenhengen mellom tilgjengelighet og forbruk når det gjelder alkohol, og sammenhengen mellom alkoholkonsum og helseskade. Når

tilgjengeligheten til alkohol øker, øker også forbruket. Når forbruket øker, øker også helseskadene (Sirus-rapport nr. 5 2010). Alkoholrelaterte helseskader er blant annet knyttet til promillekjøring og trafikkulykker, skrumpleverdødelighet, selvmord og volds- og vinningskriminalitet.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti, vil vise til at flere av forslagene som fremmes i representantforslaget, har innvirkning på tilgjengeligheten til alkohol. Blant annet har reduksjon av skjenketiden ved utesteder fra kl. 03.00 til kl. 02.00 hatt en positiv effekt en rekke steder gjennom mindre bråk og vold, og forslaget støttes av politiet. Politiets råd om salgs- og skjenkebevillinger bør være styrende for om det skal gis skjenkebevilling eller ikke. Det er også nødvendig med regelendringer for antallet skjenkesteder i særlig volds- og urobelastede områder i byene, samt bruk av differensierte stengtider for skjenkesteder. Videre kan unntak fra normalskjenketid benyttes. Denne type tiltak bør inngå i kommunale planer.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener at forslagene som her er fremmet, er grundig kommentert i brevet fra helse- og omsorgsministeren. Flertallet slutter seg til helse- og omsorgsministerens vurderinger og til ministerens henvisning til at en rekke av de foreslåtte tiltakene i representantforslaget har vært behandlet av Stortinget tidligere, jf. Innst. nr. 217 (2006–2007), eller ligger til behandling i Stortinget, jf. Prop. 48 L (2010–2011) om endringer i alkoholloven.

Flertallet viser også til at forslag XV er gjennomført i forbindelse med endring av plan- og bygningsloven, der plandelen forplikter kommunene til å ta kriminalitetsforebyggende hensyn i sin arealplanlegging, slik statsråden beskriver i sitt brev.

Flertallet foreslår at dokumentet vedlegges protokollen.

Komiteen ser et stort behov for at det tilrettelegges for at det etableres rusmiddelfrie treffsteder, kulturtilbud og konsertarenaer for ungdom over 16 år i byene, og imøteser forslag til ny folkehelselov fra regjeringen.

Komiteen mener en rekke tiltak for å tilrettelegge for et mer tilstedeværende politi er avgjørende for økt trygghet i byene, og komiteen imøteser resultatene av justisministerens resultatreform 2010–2013.

Komiteen imøteser også det arbeid som gjøres blant flere utvalg når det gjelder å justere politiets måleparametre slik at disse oppfordrer til økt forebyggende og trygghetsskapende innsats.

Komiteen mener det må være en generell strategi i politiet at det skal være nulltoleranse og rask bøtelegging for mindre alvorlige lovbrudd. Det er positivt at regjeringen denne våren vil legge fram lovproposisjon for Stortinget som oppfølging av NOU 2008:15 Barn og straff, fra 2008.

Komiteen mener regjeringen må legge til rette for redusert saksbehandlingstid i domstolene, og mener det er positivt at regjeringen legger vekt på at domstolene kan gjøres mer effektive, blant annet gjennom økte bevilgninger i 2011.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener større frihet i forbindelse med skjenketid gir mindre opphopning av folk rundt utestedene. Dette kan igjen medføre færre aggressive mennesker og færre voldsepisoder. Disse medlemmer er opptatt av at politiet tar seg av dem som lager bråk, og at den enkelte som oppfører seg ordentlig og er ute på byen for å hygge seg, ikke skal straffes for at noen få lager bråk. Disse medlemmer understreker viktigheten av et synlig og konsekvent politi og viser til Fremskrittspartiets alternative budsjett for 2011 hvor Fremskrittspartiet bevilget 580 mill. kroner ut over regjeringens budsjett til politiet, samt forslag om en ansettelsesgaranti for nyutdannede. Disse medlemmer viser til at folk flest opplever at synlig politi gir økt trygghet og mindre vold.

Disse medlemmer viser til tidligere forslag om en egen ungdomsdomstol som skulle dømme hurtig slik at ungdom fikk en rask reaksjon, samt Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett hvor partiets ekstrabevilgning ville gjort at domstolen hadde kunnet holde en høyere effektivitet.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti mener regjeringen kunne foreslått sterkere virkemidler for å redusere vold og uro i tilknytning til utesteder som skjenker alkohol, som mulighet for politi og skjenkekontrollører til å stenge utesteder med en gang dersom de avdekker alvorlige lovbrudd som skjenking av mindreårige og overskjenking, og at ungdommer under aldersgrensen, i regi av den kommunale skjenkekontrollen, kan teste om de får kjøpt alkohol, samt at bevis som fremkommer i slik kontroll, kan brukes som bevis i en eventuell etterfølgende sak om fratakelse av skjenkebevilling, at når et skjenkested mister sin skjenkebevilling, gjøres det gjeldende for lokalet/den adressen der stedet drives i en periode på 6 måneder, og ikke bare for bevillingshaver. Dette medlem viser til Stortingets behand-

ling av Prop. 48 L (2010–2011) om endringer i alkohollovgivningen.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at kunnskapsbaserte tiltak som har innvirkning på tilgjengelighet til alkohol, inngår i kommunale planer.»

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for at det i byene etableres rusfrie treffsteder, kulturtilbud og konsertarenaer for ungdom over 16 år.»

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for et mer tilstedeværende politi.»

«Stortinget ber regjeringen justere politiets måleparametre slik at disse oppfordrer til økt forebyggende og trygghetsskapende innsats.»

«Stortinget ber regjeringen innføre som en generell strategi i politiet at det skal være nulltoleranse og rask bøtelegging for mindre alvorlige lovbrudd.»

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for redusert saksbehandlingstid i domstolene.»

Komiteen viser til merknad i Innst. 11 S (2010–2011):

«Komiteen vil vise til Innst. S. nr. 322 (2008–2009). En enstemmig komité støttet i innstillingen forslaget om å be regjeringen samarbeide med kommunene om å gjennomføre prosjekter etter inspirasjon fra STAD-prosjektet i Stockholm, som innebærer samarbeid med salgsnæringen om opplæring av personale i alkoholoven og konflikthåndtering kombinert med flere kontroller av salgs- og serveringsstedene. Regjeringen skriver i budsjettproposisjonen at den har fulgt opp anmodningsvedtaket ved å sette i gang programmet Ansvarlig vertskap. I det videre arbeidet skal Helsedirektoratet vurdere hvordan man kan hente inspirasjon fra STAD-prosjektet som kan føre til økt overholdelse av alkohollovgivningen, og vurdere ytterligere tiltak for å få til dette.

Komiteen mener at STAD-prosjektet er et godt samarbeidsprosjekt mellom næringen og kommunene som bygger på en forståelse om at jo lenger du har åpent, jo større krav stilles det til virksomheten, og jo strengere skal kontrollene være. I motsetning til 'Ansvarlig vertskap' er alle ansatte med på opplæringen i alkoholoven og konflikthåndtering.»

Komiteen mener STAD-prosjekter bør innføres i norske storbyer i 2012.

Komiteen viser til endring i plan- og bygningsloven fra 2009 som forplikter kommunene til å ta kriminalitetsforebyggende hensyn i sin arealplanlegging. Komiteen imøteser veileder for kommunene som er under utarbeidelse fra Det kriminalitetsforebyggende råd (KRÅD), til bruk for oppfølging av dette punktet i plan- og bygningsloven.

Uttalelse fra justiskomiteen

Utkast til innstilling er i samsvar med vedtak i Stortinget 6. desember 2010 forelagt justiskomiteen til uttalelse. I brev av 16. mars 2011 uttaler justiskomiteen følgende:

«Justiskomiteens medlemmer slutter seg til helse- og omsorgskomiteens innstilling og sine respektive partiers merknader til representantforslaget og har ingen ytterligere merknader.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen sikre at kunnskapsbaserte tiltak som har innvirkning på tilgjengelighet til alkohol, inngår i kommunale planer.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen legge til rette for at det i byene etableres rusfrie treffsteder, kulturtilbud og konsertarenaer for ungdom over 16 år.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen legge til rette for et mer tilstedeværende politi.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen justere politiets måleparametre slik at disse oppfordrer til økt forebyggende og trygghetsskapende innsats.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen innføre som en generell strategi i politiet at det skal være nulltoleranse og rask bøtelegging for mindre alvorlige lovbrudd.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen legge til rette for redusert saksbehandlingstid i domstolene.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet.

Komiteen viser til representantforslaget og merknadene og råar Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:49 S (2010–2011) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Kjell Ingolf Ropstad, Laila Dævøy og Hans Olav Syversen om tiltak for økt trygghet i byene – vedlegges protokollen.

Oslo, i helse- og omsorgskomiteen, den 29. mars 2011

Bent Høie

leder

Tore Hagebakken

ordfører

Vedlegg**Brev fra Helse- og omsorgsdepartementet v/statsråden til helse- og omsorgskomiteen, datert 28. januar 2011****Uttalelse til Dokument 8:49 S (2010 - 2011) - representantforslag fra stortingsrepresentantene Kjell Ingolf Ropstad, Laila Dævøy og Hans Olav Syversen om tiltak for økt trygghet i byene**

Jeg viser til brev av 15. desember 2010 fra Stortingets helse- og omsorgskomite vedrørende Dokument 8:49 S (2010-2011), hvor det bes om min uttalelse til ovennevnte representantforslag.

Innledning

Jeg vil innledningsvis understreke at Regjeringen tar forebygging generelt og forebygging knyttet til økt trygghet i byene på alvor. Jeg er helt enig i at det er viktig å tilrettelegge for et trygt og godt samfunn. Heldigvis kan publikum i stor grad bevege seg trygt overalt i vårt land. Faren for å bli utsatt for alvorlig kriminalitet er relativt lav sammenliknet med mange andre land. Dette er gode som vi ikke må glemme, når vi i flere sammenhenger - med rette - setter søke-lyset på forhold som skaper utrygghet.

Det skal ikke herske tvil om at Regjeringen har som mål å skape et tryggere og mer rettferdig samfunn med økt livskvalitet for det enkelte menneske.

Representantforslaget inneholder både forslag som i hovedsak hører inn under meg som ansvarlig for alkoholpolitikken, og forslag som i hovedsak hører inn under justisministeren som ansvarlig for politiet og kriminalitetsbekjempelse. Noen av uttalelsene til representantforslaget i dette brevet er derfor utarbeidet i samarbeid med justisministeren.

En rekke av de foreslåtte tiltakene i representantforslaget har vært behandlet av Stortinget tidligere, jf. Innst. S. nr. 217 (2006-2007), eller ligger til behandling i Stortinget på nåværende tidspunkt, se Prop. 48 L (2010–2011) om endringer i alkohol-loven.

Når det gjelder spørsmålene knyttet til alkohol-lovgivningen og forebygging av rusrelatert skade, vil jeg også innledningsvis minne om den grunnleggende ansvars-delingen på dette området. De alkoholpolitiske virkemidlene forvaltes dels på statlig nivå og dels på kommunenivå. Alkoholavgifter, aldersgrenser, importrestriksjoner, reklame- og markedsføringsrestriksjoner og monopolordningen er blant de virke-midlene som forvaltes på statlig nivå. Kommunene er på sin side gitt adgang til og ansvar for å regulere antall salgs- og skjenkesteder og salgs- og skjenketider (innenfor statlig fastsatte rammer) og

er også tillagt oppgaven å føre kontroll med skjenkesteder.

Til forslagene I, II og III – skjenketider og antall skjenkesteder:

Regulerte skjenketider er et sentralt og effektivt alkoholpolitisk virkemiddel for å redusere alkohol-konsumet og dermed skadevirkninger som følge av alkoholbruk. Dette gjelder både skader som følge av vold og andre helsemessige og sosiale problemer. Det er derfor viktig at den enkelte kommune fører en forsvarlig skjenketidspolitikk som forholder seg til de utfordringene kommunen har på dette området. Jeg vil i den forbindelse også vise til forslag til folkehelse-lov som nå er på høring, og hvor kommunens plikt til å iverksette nødvendige tiltak for å møte kommunens helseutfordringer, for eksempel tiltak for å begrense befolkningens alkoholbruk, er fore-slått presisert.

Spørsmålet om hvorvidt maksimaltiden for skjenking av alkoholholdig drikk bør innskrenkes fra kl. 03.00 til kl. 02.00 er omtalt i kapittel 3 i Prop. 48 L (2010-2011) som er til behandling i Stortinget. Som det fremgår av proposisjonen fremmer Regjeringen ikke forslag om en slik lovendring på nåværende tidspunkt. Bakgrunnen er, som det fremgår av proposisjonen, at det foreligger lite systematisk forskning om virkninger av endringer i skjenketider i norske byer.

Jeg er gjort kjent med at SIRUS har startet et arbeid med å se på sammenhengen mellom vold og skjenketid i de 30 største byene i Norge. Arbeidet er ventet å være ferdig senhøsten 2011. Etter mitt syn vil dette arbeidet kunne gi bedre systematisk informasjon om sammenhengen mellom vold og endringer i skjenketiden i Norge, som er et felt hvor det foreligger lite forskning. Den forskningen som i dag foreligger, er i stor grad knyttet til virkningene av endrede skjenketider i andre land. Jeg mener det er mest hensiktsmessig å avvente en eventuell lovendring, når det er kjent at det om kort tid vil foreligge ny kunnskap som vil være relevant for denne vurderingen.

Når det gjelder forslaget om å pålegge kommunene å utarbeide planer som innebærer differensierte stengetider for skjenkestedene, samt gjennom forskning å pålegge kommunene å praktisere unntak fra alkohollovens normalskjenketid strengt i områder med stor uro, vil jeg påpeke at staten har ansvaret for å trekke opp hovedlinjene i alkoholpolitikken, mens

kommunene har ansvaret for å utforme en lokalt tilpasset alkoholpolitikk. Dette ansvaret må kommunene ta. Norske kommuner er svært forskjellige, både hva angår demografi og geografisk utforming. Samtidig er det svært varierende hvilke utfordringer den enkelte kommune står overfor når det gjelder salgs- og skjenkesteder.

I henhold til alkoholloven § 1-7d plikter alle kommuner å utarbeide en alkoholpolitisk handlingsplan, og de oppfordres også til å utarbeide en ruspolitisk handlingsplan da det ofte vil ofte være hensiktsmessig å se alkohol- og narkotikapolitikken i sammenheng. Helsedirektoratet har utarbeidet en veileder for kommunal rusmiddelpolitisk handlingsplan, som skal hjelpe kommunene i dette arbeidet. I veilederen er salgs- og skjenketider nevnt som et av virkemidlene for å redusere tilgjengeligheten til alkohol. Ifølge Sirius tillater én av syv kommuner skjenking til kl. 03.00. I om lag 200 kommuner avsluttes skjenkingen kl. 02.00. Sett i lys av dette er det viktig å huske at dagens kommunale frihet på dette området også gir frihet til å utforme en restriktiv alkoholpolitikk. Den alkoholpolitiske friheten til kommunene innebærer også friheten til å fastsette kortere skjenketider innenfor lovens rammer.

På denne bakgrunn vil det etter mitt syn være krevende og lite hensiktsmessig å utforme forskrifter som pålegger en bestemt praktisering av unntak fra normal-skjenketiden. Det vil heller ikke være hensiktsmessig å pålegge kommuner å utarbeide planer som innebærer differensierte stengetider.

Når det gjelder forslaget om gjennom regelendringer å legge til rette for at antallet skjenkesteder reduseres i særskilte volds- og urobelastede sentrumsområder, vil jeg vise til vurderingene ovenfor. Kommunene er nærmest til å se hvilke utfordringer kommunen står overfor. Alkoholloven gir allerede kommunene gode verktøy for å utforme en lokalt tilpasset alkoholpolitikk som tar opp i seg de særskilte problemene den enkelte kommunen står overfor. Det er viktig at kommunene tar disse verktøyene i bruk. Etter mitt syn er det ikke grunnlag for å pålegge kommuner å redusere antallet skjenkesteder i særlig volds- og urobelastede områder. Dette er utfordringer den enkelte kommune har alle muligheter til å gjøre noe med, dersom de tar sitt ansvar.

Til forslagene IV, VI og VII – politiets rolle, umiddelbar stenging av skjenkesteder og bruk av mindreårige i skjenkekontrollen

Innholdet i disse forslagene er alle vurdert i Prop. 48 L (2010- 2011) om endringer i alkohollovgivningen og jeg viser til de vurderinger som er gjort i proposisjonens kapittel 4.

Samarbeidet mellom kommune og politi er viktig i bevillingssaker. Jeg vil nevne at dagens regelverk

muliggjør et godt samarbeid mellom kommunen og politiet i saker som angår salgs- og skjenkebevillinger, f. eks. ved felles kontroller, informasjons-utveksling og gjennom samarbeidsfora innen forebyggende arbeid. Etter dagens regelverk skal politiet høres i bevillingssaker, men de har ikke har vetorett. Det er opp til kommunene å avgjøre om bevilling skal gis, dersom søker oppfyller lovpålagte krav. Politiet har også anledning til å stenge et salgs- eller skjenkested som har bevilling, jf. alkoholloven § 1-8a annet ledd, når dette er nødvendig for å hindre forstyrrelse av offentlig ro og orden, ivareta enkeltpersoners eller allmennhetens sikkerhet eller for å avverge eller stanse lovbrudd. I tillegg vil politiet ha mulighet til å uttale seg i de tilfeller alkoholpolitisk/rusmiddelpolitisk handlingsplan sendes på høring.

Når det gjelder forslaget om regelendring som forhindrer at det gis salgs- og skjenkebevilling, dersom slik bevilling klart frarådes fra politiet, vil jeg vise til de vurderinger som er gjort i Prop. 48 L (2010-2011) kapittel 4.5:

”Når det gjelder vetorett for politiet i bevillingssaker, vil departementet vise til den alkoholpolitiske frihet - og det ansvar - kommunene har. En vetorett for politiet ville innebære et brudd på dette, og i realiteten være en flytting av ansvar fra kommune til politiet. Det skal også påpekes at en slik flytting ville bety at politiet ville utføre oppgaver som kan ha politiske sider. Departementet finner det tilstrekkelig at det skal innhentes uttalelse fra politiet for bevillingssøknad avgjøres, samt at politiet vil kunne uttale seg om alkoholpolitisk handlingsplan.

Departementet mener at behovet for politiets medvirkning i forhold til bevillingssaker er tilfredsstillende ivaretatt ved dagens lovgivning, og fremmer ikke forslag om vetorett for politiet i bevillingssaker eller utvidet adgang for politiet til å stenge salgs- og skjenkesteder.”

Når det gjelder forslaget om å vurdere endringer i regelverket slik at politiet og skjenkekontrollører kan stenge utesteder på stedet, dersom de avdekker alvorlige lovbrudd som skjenking av mindreårige og overskjenking, ble det i høringsnotat av

23. september 2009 skissert en mulig ordning for inndragning av bevilling på stedet. Dette spørsmålet er utførlig kommentert i Prop. 48 L (2010-2011) om endringer i alkohollovgivningen.

Som det fremgår av proposisjonen kapittel 4.6 er departementet kommet til at det ikke er ønskelig å fremme forslag om lovendring som gir hjemmel for å fastsette forskrift om at kontrollører kan foreta umiddelbar inndragning av bevilling, både på bakgrunn av at det allerede i dag ligger utnyttede muligheter i alkoholloven og at det knytter seg mange betenkeligheter til en ordning med umiddelbar inndragning av bevillinger.

Av proposisjonens kapittel 4.5 går det også fram at det heller ikke foreslås å gi politiet en utvidet

adgang til å stenge skjenkesteder, bl.a. under henvisning til kommunenes alkoholpolitiske frihet.

Forslagsstillerne fremmer forslag om å legge til rette for at ungdommer under aldersgrensen, i regi av den kommunale skjenkekontrollen, kan teste om de får kjøpt alkohol, samt at bevis som fremkommer i slik kontroll, kan brukes som bevis i en eventuell etterfølgende sak om fratakelse av skjenkebevilling. Spørsmålet om bruk av provokasjon i salgs- og skjenkekontroll er vurdert og avvist av departementet i kapittel 4.4 i Prop. 48 L (2010–2011) om endringer i alkohollovgivningen, og jeg viser til begrunnelsen der.

Til forslag IX – tap av skjenkebevilling for lokalet:

I representantforslaget foreslås at regjeringen skal fremme forslag om at når et skjenke-sted mister sin skjenkebevilling, skal det gjøres gjeldende for lokalet/den adressen der stedet drives i en periode på 6 måneder, og ikke bare for bevillingshaver. Dette spørsmålet ble reist i forbindelse med Dokument nr. 8:46 (2006–2007). Som det fremgår av justisministerens brev til Stortinget i den forbindelse er dette ikke formålstjenelig med følgende begrunnelse:

”For det første er en skjenkebevilling knyttet til bevillingshaver og hennes/hans virksomhet. Kommunene vil ikke kunne pålegge andre enn bevillingshaver plikter i forbindelse med utøvelsen av skjenkebevillingen. For det andre vil en slik løsning kunne påføre en utleier sanksjoner for forhold som ligger utenfor hennes/hans kontroll. En utleier vil ha begrenset mulighet til å kontrollere lokaler all den tid de er utleid til andre. Videre vil det være fullstendig utenfor en utleiers rett og ansvar å blande seg inn i annens virksomhet, selv om han leier ut et lokale. En utleier kan ikke ilegges sanksjoner for forhold andre personer hefter for.

Til forslagene V og VIII – STAD-prosjektet og praktisering av alkoholoven:

Det foreslås at regjeringen skal gjennomgå alkoholoven for å sikre en mer ensartet og restriktiv praktisering. Jeg vil vise til at det nettopp er lagt fram en proposisjon om de endringer i lovgivningen departementet mener er nødvendig på nåværende tidspunkt. Som det er redegjort for i proposisjonens kap 4.6.3.1 er det de siste årene satt i gang en rekke tiltak for å styrke kommunenes kontroll med salgs- og skjenkebevillinger.

Når det gjelder forslaget om å be regjeringen dra erfaringer fra det svenske STAD-prosjektet og fremme forslag om innføring av utelivskontroller etter «svensk mal» i alle norske storbyer, vil jeg vise til at Helsedirektoratet har lagt til rette for at kommuner kan sette i gang programmet Ansvarlig vertskap. Målet med Ansvarlig vertskap er å forebygge og unngå overskjenking, skjenking til mindreårige og

rusrelatert vold. I programmet inngår informasjons-, opplærings-, samarbeids- og kontrolltiltak. I statsbudsjettet for 2009, jf. St.prp. nr. 1 (2008–2009) for Helse- og omsorgsdepartementet, ble det bevilget 6 mill. kroner til styrking av kvaliteten på kommunenes kontroll med salgs- og skjenkebevillinger, og midlene ble brukt til kurs og kompetansehevende tiltak. Bevilgningen er videreført. I sammenheng med det øvrige arbeidet med å styrke kontrollen av salgs- og skjenkebevillinger, jf. omtale under post 718.21, skal Helsedirektoratet vurdere hvordan man kan hente inspirasjon fra Stad-prosjektet som kan føre til økt overholdelse av alkohollovgivningen, og vurdere ytterligere tiltak for å få til dette, jf. anmodningsvedtak nr. 481 av 16. juni 2009.

Som det fremgår her, har det de siste årene vært et kraftig økt fokus på kontroll og overholdelse av alkohollovgivningen. Anmodningsvedtaket knyttet til STAD-prosjektet er fortsatt under oppfølging. Jeg har merket meg de gode resultatene til STAD, og mener det er viktig å bruke erfaringene fra Sverige for å bedre overholdelsen av alkohollovgivningen i Norge. På den annen side er det viktig at man bruker tid på å vurdere slike tiltak opp mot hva som allerede gjøres, hvordan slike tiltak kan nyttes også i mindre kommuner og hvorvidt det er elementer som det ikke er hensiktsmessig å ta i bruk. Dette er bakgrunnen for at Helse- og omsorgsdepartementet har bedt Helsedirektoratet om å vurdere *hvordan* man kan hente inspirasjon fra STAD-prosjektet. Jeg vil holde Stortinget orientert om den videre oppfølgingen av vedtaket.

Til forslagene X – Rusfrie tilbud for ungdom over 16 år:

Det foreslås videre at regjeringen skal tilrettelegge for at det etableres rusmiddelfrie treffsteder, kulturtilbud og konsertarenaer for ungdom over 16 år i byene. Dette forslaget ble også fremmet i Dokument nr. 8:46 (2006–2007), og jeg viser til de vurderingene som framkommer der, bl.a. at det i stor grad er lagt til rette for at kommunene skal forebygge rusproblemer. Jeg viser også i denne sammenheng til forslag til ny folkehelselov som skal sørge for at kommunene skal ha oversikt over de helseutfordringene kommunen har, bl.a. knyttet til rus, og at kommunen tenker folkehelse i hele sin virksomhet. Dette kan for eksempel innebære at kommunen finner det nødvendig å iverksettes kulturtiltak for å forhindre ungdomsfyll, der som dette er et problem i kommunen.

Til forslag XI – tilrettelegge for et mer tilstedeværende politi:

Arbeidet med å forebygge kriminalitet er viktig for å sikre befolkningens trygghet, ikke minst av hensyn til de barn og unge som er i ferd med å utvikle en kriminell karriere. Politiet har en sentral rolle i dette

arbeidet. Jeg kan meddele at justisministeren i perioden 2010 til 2013 vil gjennomføre en bredt anlagt resultatreform i politiet, der formålet er en mer effektiv og målrettet utnyttelse av de til enhver tid tilgjengelige ressurser for å få ut mest mulig politikraft. Resultatreformen skal således bidra både til økt oppklaring av saker og til et mer nært og styrket politislik at kriminaliteten kan reduseres.

Til forslag XII – justering av politiets måleparametere slik at disse oppfordrer til økt forebyggende og trygghets-skapende innsats:

I juni 2010 nedsatte justisministeren en arbeidsgruppe for å utarbeide forslag til målekriterier for politiets og andre myndigheters kriminalitetsforebyggende arbeid. Arbeidsgruppen er en oppfølging av tiltak 6 i Regjeringens kriminalitetsforebyggende handlingsplan "Gode krefter" ("Bedre måling av politiets forebyggende arbeid"), og av Stortingets behandling av politirølemeldingen (jf. St. meld. nr. 42 (2004-2005), samt Innst. S. nr. 145 (2005-2006)), der komiteen ber regjeringen se på muligheten for å innføre målekriterier for det forebyggende arbeidet. Arbeidsgruppen ledes av Det kriminalitetsforebyggende råd (KRÅD) v/rådsleder Odd Einar Dørum og består av deltakere fra Helsedirektoratet, Politidirektoratet og Majorstua, Manglerud og Sarpsborg politistasjoner. KRÅD er sekretariat for arbeidsgruppen.

Jeg har også fått opplyst at Politidirektoratet har nedsatt en annen arbeidsgruppe med oppgave å utrede politiets målekriterier. Det er opprettet dialog mellom denne gruppen og den førstnevnte. Arbeidsgruppen har levert sin rapport som nå behandles av Politidirektoratets ledelse. Videre nevnes at det i forbindelse med tilbakeføringsgarantien i kriminalomsorgen skal utarbeides målekriterier for løslatelses- og tilbakeføringsarbeidet. Dette skal knyttes tett opp til, og være en del av, kriminalomsorgens ordinære kvalitetssikringssystem.

Forslag XIII – generell strategi i politiet at det skal være nulltoleranse og rask botelegging for mindre alvorlige lovbrudd:

Forebyggende arbeid er en prioritert oppgave for regjeringen. Dette gjelder også forebygging av kriminalitet, herunder lovbrudd i forbindelse med rusmiddelbruk. Kriminalitetsbekjempelsen skal skje på grunnlag av to hovedpilarer. Vi skal arbeide for å forebygge at kriminaliteten i det hele tatt skjer, og da særlig med innsats rettet mot barn og ungdom. Det er bedre for alle parter om vi kan forebygge i stedet for å måtte reparere når skaden er skjedd.

Samtidig er det viktig med gode etterfølgende tiltak når kriminalitet først har funnet sted. Dette sikrer

vi blant annet gjennom god etterforskning, iring, treffende straffereaksjoner og oppfølging av lovbrutere. I denne sammenheng vil jeg nevne at det i 2007 ble nedsatt et utvalg som ble bedt om å utrede hvilke tiltak samfunnet bør ha til rådighet for personer mellom 15 og 18 år som begår alvorlig eller gjentatt kriminalitet. Utvalgets rapport (NOU 2008:15 Barn og straff) forelå i oktober 2008. I arbeidet med oppfølgingen av utredningen arbeider Justis- og politidepartementet med en lovproposisjon med en meldingsdel med sikte på å legge den fram for Stortinget våren 2011.

Proposisjonen skal inneholde regjeringens politikk for en helhetlig og samordnet bekjempelse av barne- og ungdomskriminalitet og skal forankres i et helhetlig, individuelt system for reaksjonsfastsettelse og oppfølging som skal omfatte forebygging av ny kriminalitet.

Som en del av regjeringens helhetlige kriminalpolitikk inngår også et utstrakt tverretattlig samarbeid for å forebygge lovbrudd. Politiet er en del av denne virksomheten. Jeg vil nevne at KRÅD i 2010 har samarbeidet med Helse- og omsorgsdepartementet, som har disponert 8 millioner kroner til lokalt, rusforebyggende arbeid. Til sammen har det i 2010 vært 13 millioner kroner til utdeling til denne type tiltak. Saksbehandling har vært forestått av KRÅD i samarbeid med Helsedirektoratet. Dessuten representerer politirådene som er innført de siste årene, en utvidelse av det forebyggende arbeidet i kommunene. Etter oppstarten av politirådene i 2007 er det nå etablert politiråd i om lag 300 kommuner. Alle politidistrikter har en forebyggende koordinator, som har et særlig ansvar for å koordinere politiet i den tverretattlige innsatsen.

Jeg vil også nevne at politiet nå i større grad også kan bortvise barn og unge under 18 år fra byers sentrumsområder, noe som er oppfølging av handlingsplanen "Gode krefter" hvor det blant annet er presisert at: "Påtalemyndigheten kan forby personer under 15 år å oppholde seg på et bestemt sted, dersom det er grunn til å tro at de begår lovbrudd der. Dette er en relativt enkel og lite inngripende måte å forebygge kriminalitet på, og som bør kunne nyttes i større utstrekning enn i dag overfor enkeltungdommer i faresonen."

Forslag XIV – redusert saksbehandlingstid i domstolene:

Saksbehandlingstiden ved domstolene har hatt en jevn nedgang fram til 2009. I europeisk sammenheng er Norge blant de land med raskest saksbehandling ved domstolene. Likevel legger regjeringen vekt på at domstolene kan gjøres mer effektive. Innføringen av tvisteloven i 2008 var viktig for effektiviseringen av behandlingen av sivile saker, samtidig som Dom-

stolsadministrasjonen har flere pågående prosesser for videre utvikling av domstolene. Videre vil jeg nevne at domstolene har fått økt bevilgning i budsjettet for 2011 med bakgrunn i den økte saksmengden de siste årene, slik at de gode resultatene som man har ved domstolene, kan opprettholdes.

Forslag XV – endring i plan- og bygningsloven som forplikter kommunene til å ta kriminalitetsforebyggende hensyn i sin arealplanlegging:

Dette forslaget er gjennomført ved at det inngår i plandelen i plan- og bygningsloven som trådte i kraft 1. juli 2009. Jeg viser her for øvrig til regjeringens handlingsplan "Gode krefter" der dette er tiltak 35. Jeg kan videre opplyse om at KRÅD nå er i ferd med å utarbeide en veileder for kommunene til bruk for oppfølging av dette punktet i plan- og bygningsloven.

